

Kommentar

Frivillige

– viktige i omsorgen
for alvorlig syke og
døende mennesker

Illustrasjon: Haldis Jakobsen

Som medstudent og sykepleierkollega til Halvor Endal var jeg gledelig overrasket over hans innlegg i Diakonos 3-98. Dette er et tema jeg har brent for i flere år.....

Som sykepleier i hjemmetjenesten med ansvar for et helhetlig omsorgstilbud til alvorlig syke og døende mennesker, mener jeg det er plass til frivillige i omsorgen for denne pasientgruppen. Der har det offentlige tilbudet ikke strukket til.

HJEMMEDØD

Å pleie en alvorlig syk pasient hjemme omfatter mye. Man skal ikke bare imøtekomme pasientens behov, men også legge stor vekt på de pårørendes behov. Pårørende kan være en viktig ressurs i pleieproses-

sen – den viktigste ressurs kan man vel si. Skal man ha en alvorlig syk pasient hjemme er det nødvendig å stå på døgnnet rundt. Ofte er det et nettverk av familie og venner som støtter opp i tillegg til hjemmesykepleien.

BRUK AV FRIVILLIGE

Det finnes også situasjoner hvor pasienter ikke har et nettverk – eller at nettverket begynner å bli for belastet. Det er her hvor frivillige kommer inn og yter stor hjelp. Å avlaste nettverket slik at det kan ta

seg opp igjen er til tider svært nødvendig fordi pårørende blir slitne hvis de sitter med hele ansvaret for den syke. Ofte ser vi at en alvorlig syk pasient blir innlagt på sykehus noen få dager før han dør. Årsaken til dette er ofte medisinske problemer, men ofte er det fordi de pårørende ikke makter mer.

OPPGAVER TIL DE FRIVILLIGE

Frivillige kan "våke" over den syke, mens de pårørende kan få muligheten til å sove. En frivillig kan hjelpe til med småting som å koke kaffe, ta telefoner, lese høyt for pasienten, prate med pasienten. Dette for å lette tilværelsen for de pårørende. Pårørende har ofte ikke hatt anledning til å forlate huset på flere dager. Tanken på at noen er hos den syke kan gi dem ro for å gå ut en liten tur.

ORGANISERINGEN

Dokumenterte erfaringer fra England, Tyskland, Nederland og Fransiscushjelpen i Oslo har inspirert oss til å jobbe videre med tanken om å organisere bruken av frivillige. Høsten 1995 ble det opprettet et samarbeid mellom soknediakonen i Vefsn kommune. Det ble utarbeidet en prosjektplan rundt det å bruke frivillige i omsorgen for alvorlig syke i Vefsn kommune. Dette skulle være et supple-

ment til hjemmesykepleien.

BEREDSKAP: FRIVILLIGE GRUPPER

Det ble dannet en arbeidsgruppe med soknediakonen som prosjektleder. Med økonomisk støtte fra offentlig helsevesen, menighetene i Vefsn, bispedømmerådet og Vefsn kommune, startet vi kursing av 16 frivillige september 1995. En høst med 7 kvelder om død, sykdom, sorg, glede og etikk var en intensiv, men berikende opplevelse. Foreleserne, som representerte de ulike arbeidsgrupper innen helse og omsorg, stilte opp uten noen form for betaling.

TERMIK-PROSJEKTET BLE TIL STIFTELSE

Prosjektet ble kalt TERMIK (frivillige i omsorg for TERMINALE pasienter i kommunen). Termikk er en varm oppstigende luftstrøm som fugler gjerne benytter seg av for å hvile, men likevel svever videre.

Prosjektet er omgjort til en stiftelse med et styre. En formell samarbeidsavtale med hjemmetjenesten er utarbeidet og godkjent. Frivillige skriver en kontrakt der de forplikter seg å fullføre et oppdrag og overholde taushetsplikten.

SAMARBEID MED PROFESJONELLE OMSORGSUTØVERE

Det er hjemmesykepleien som har det

faglige ansvaret for omsorg og pleie. Frivillige har ikke lov å ta på seg sykepleiefaglige oppgaver, selv om en del av de frivillige er sykepleiere eller hjelpepleiere. Bare de oppgaver som pårørende har, kan frivillige overta etter avtale med pasient og pårørende.

ØKONOMI

I år har stiftelsen fått økonomisk støtte fra den landsomfattende stiftelsen Helse og Rehabilitering for å etablere og forankre TERMIK i lokalsamfunnet. Fra juli 1998 er det tilsatt to koordinatører, hver i 50% stilling, til å opplyse om- og koordinere tilbudet. Oppfølging og veiledning av de frivillige, arbeidet med å få finansiert driftsmidler og kursing av både gamle og nye frivillige er også en del av deres oppgaver. Frivillige som er ute i oppdrag er forsikret og får dekket reiseutgifter.

Jeg er helt enig med Halvor Endal at det er nødvendig med en debatt der vi setter søkelyset på den ressurs de frivillige representerer, og som samfunnet for øvrig ikke kan være foruten. ●

.....
AV MARJOLYN BRUTINK,
SYKEPLEIER I VEFSN KOMMUNE OG FOR
TIDEN UNDER VIDEREUTDANNING I ONKO-
LOGI VED RADIUMHOSPITALET I OSLO

Diakonforbundet – først ute!

Som første kirkelige fagforbund har Diakonforbundet fått sin egen hjemmeside på Internet. Her kan du finne opplysninger om det å være medlem og om hva forbundet arbeider med.

I tillegg vil du på hjemmesiden finne interessante linker til andre forbund, institusjoner og organer.

Bruk vår nye hjemmeside: <http://www.Hvphs.no/dndf/>

